

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η κατάσταση του ESG στις ΜΜΕ

Νικόλαος Θ. Μυλωνάς

Ομότιμος Καθηγητής Χρηματοοικονομικής
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών
ΕΚΠΑ

25/10/2023

Προκλήσεις και πολιτικές

- Ο 21ος αιώνας χαρακτηρίζεται από την ανάγκη της ανθρωπότητας να αντιμετωπίσει τις **μεγάλες προκλήσεις της κοινωνίας**.
- Ίσως η μεγαλύτερη από αυτές είναι η **μελλοντική βιωσιμότητα του πλανήτη**.
- Ως εκ τούτου μεγάλη **σημασία αποκτούν οι πολιτικές που εφαρμόζονται** για τη χρήση των διαθέσιμων πόρων με γνώμονα την ευημερία, την ισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, και την καθαρή ενέργεια.
- Για την επίτευξη αυτών το ζητούμενο είναι με ποιους τρόπους ο **ιδιωτικός τομέας πρέπει και μπορεί να ευθυγραμμίσει** τα λειτουργικά του μοντέλα με το περιβάλλον, την κοινωνία και όλο αυτό ακολουθώντας καλές αρχές διακυβέρνησης.

Από που προέρχονται τα κριτήρια ESG;

- Το 2015 η ΓΣ των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε ψήφισμα για την αναπτυξιακή ατζέντα, "Μεταμορφώνοντας τον κόσμο μας: η ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη."
- Ανάγκη επίτευξης **ισορροπίας** μεταξύ του περιβάλλοντος, της ισότητας, της οικονομίας και της κοινωνικής ευημερίας.
- Στο ψήφισμα διαμορφώνεται η ανάγκη των επιχειρήσεων να στραφούν σε **δράσεις που στοχεύουν στην αειφορία** και τη **βιώσιμη ανάπτυξη** που συνάδουν με την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος.
- Πώς όμως συνδέονται τα **κριτήρια ESG** με αυτές τις αρχές;
- Τα κριτήρια ESG είναι ένας τρόπος σύνοψης και παρουσίασης αυτών των αρχών που όμως επιτρέπει την **ποσοτική μέτρηση συμμόρφωσης** σε αυτές.

Η ζήτηση ESG

- Υπάρχει αυξανόμενη ευαισθητοποίηση των επενδυτών σε θέματα Κοινωνικώς Αποδεκτών Επενδύσεων (SRI)
- Σύμφωνα με την έκθεση του US SIF Foundation τα θεσμικά χαρτοφυλάκια σε ESG από 8,1 τρισ. δολάρια το 2016, αυξήθηκαν σε 17 τρισ. δολάρια το 2020.
- Δυναμική η αναζήτηση των θεσμικών επενδυτών να ανακαλύψουν **υπεύθυνες και καλο-διαχειριζόμενες εταιρείες** που θέτουν ως προτεραιότητα τα θέματα που αφορούν το περιβάλλον και την κοινωνία.

Η ζήτηση ESG ...

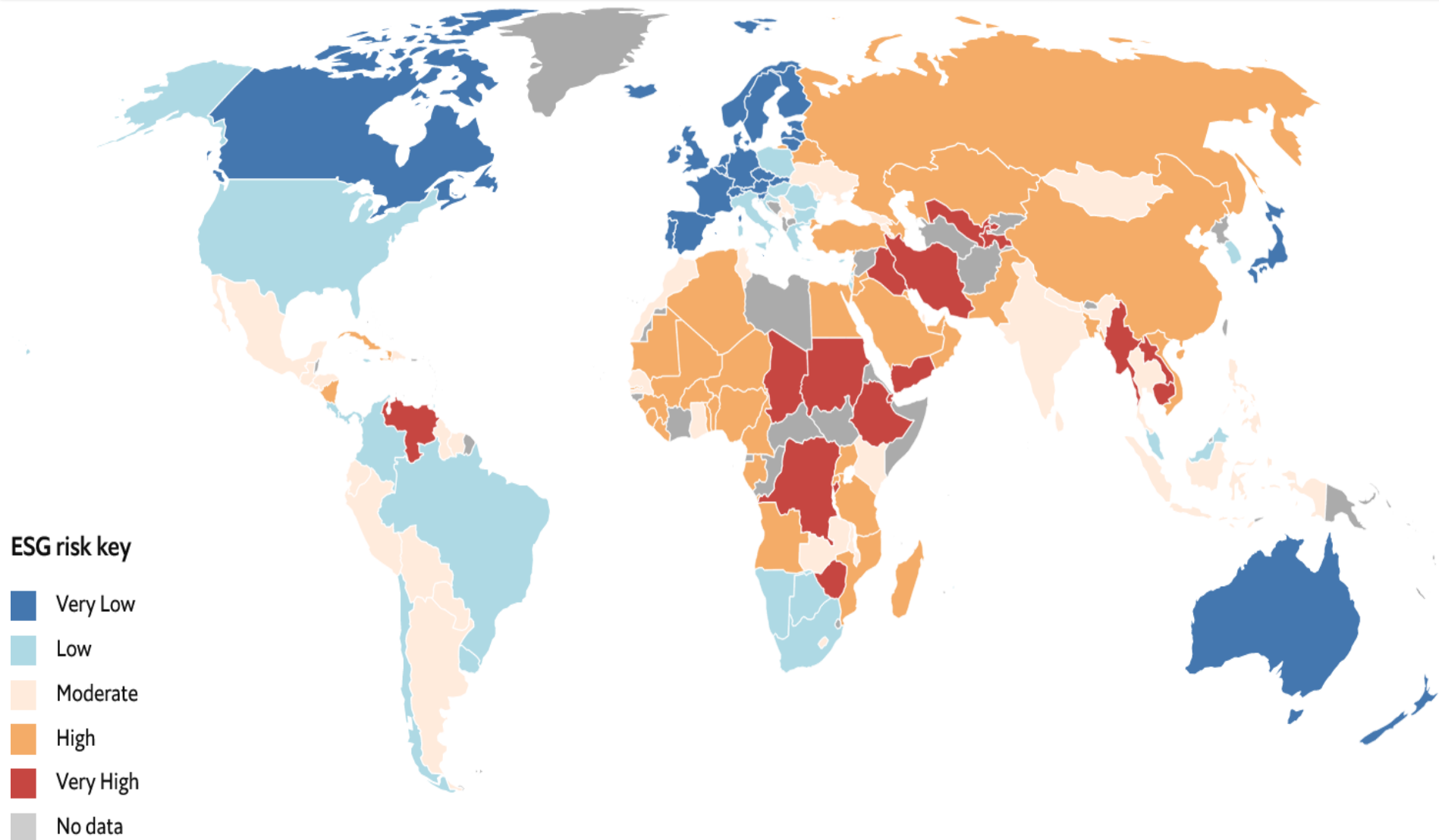
- Οι θεσμικοί επενδυτές διαχειρίζονται τα κεφάλαια τρίτων, όπως κεφάλαια συνταξιοδοτικών και ασφαλιστικών κεφαλαίων, έχουν υποχρέωση να διασφαλίσουν την απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων σε **τοποθετήσεις που δεν είναι εκτεθειμένες σε υπερβάλλοντες κινδύνους** ενώ παράλληλα τα κεφάλαια διατίθενται σε επενδύσεις και **έργα με ηθική διάσταση**.
- Η αναζήτηση επιχειρήσεων που σέβονται αυτές τις επενδυτικές αρχές οδήγησε στη θέσπιση των κριτηρίων ESG.

Η προσφορά ESG

- Τα τελευταία 25 χρόνια αυξήθηκε εκθετικά ο αριθμός των εταιρειών που μετρούν και δημοσιεύουν:
 - περιβαλλοντικά στοιχεία (εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, κατανάλωση νερού)
 - κοινωνικά στοιχεία (σύνθεση εργατικού δυναμικού, πληροφορίες σχετιζόμενες με τους πελάτες τους, εργασιακές πολιτικές) και
 - στοιχεία διακυβέρνησης (προγράμματα ενάντια στη διαφθορά, σύνθεση ΔΣ)
- Οι **απαιτήσεις της κοινωνίας** βρίσκουν ανταπόκριση από τις επιχειρήσεις.
- Ολοένα και περισσότερο προχωρούν και **εκδίδουν ετήσιες εκθέσεις** αειφορίας και βιωσιμότητας ενημερώνοντας το κοινό για τις επωφελείς δράσεις τους στο περιβάλλον, την κοινωνία και το είδος της διακυβέρνησης που εφαρμόζουν στην εταιρεία τους.

Ο παγκόσμιος χάρτης του ESG

Εφαρμογή καλών πρακτικών

- Η λειτουργία κάθε επιχείρησης έχει άμεση **σχέση και επίδραση στο φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον**, στους εργαζόμενους, στους πελάτες, στους προμηθευτές, στους μετόχους, στους πιστωτές και φυσικά στις εποπτικές αρχές.
- Η επιχείρηση δημιουργεί αλληλένδετες σχέσεις με τους ανωτέρω συμμετέχοντες. Ο **σεβασμός της εταιρείας στα δικαιώματα των συμβατικών σχέσεων** με αυτούς χαρακτηρίζει το είδος της συμπεριφοράς της εταιρείας.
- Η **χρηστή συμπεριφορά** αναδεικνύει την πολιτική της εταιρείας να λειτουργήσει σε ένα πλαίσιο κανόνων και καλών πρακτικών **χωρίς συγκρούσεις συμφερόντων** και με γνώμονα τα συμφέροντα όλων των εμπλεκομένων.

Εφαρμογή κακών πρακτικών

- Αντίθετα, η εφαρμογή κακών πρακτικών λειτουργίας συνοδεύεται με **συγκρούσεις συμφερόντων**, δικαστικές διαμάχες, πρόστιμα από τις εποπτικές αρχές και δημιουργία κακής φήμης της εταιρείας.
- Η εφαρμογή κακών πρακτικών λειτουργίας συνοδεύεται με **αυξημένο επιχειρηματικό ρίσκο** που δυνητικά θα επιφέρει ζημίες στους μετόχους αλλά και σε όλους τους εμπλεκόμενους.

Τα κριτήρια ESG αποτελούν πρότυπα

- Είναι **πρότυπα** που καλούνται να ακολουθούν οι εταιρείες για να μπορούν να επενδύσουν σε αυτές επενδυτές με ηθικές και κοινωνικές αξίες.
- Αυτά τα κριτήρια καλύπτουν τις **τρεις διαστάσεις** λειτουργίας που επιδρούν στο περιβάλλον, την κοινωνία και στον τρόπο με τον οποίο διακυβερνάται η επιχείρηση.

Κριτήρια ESG για το Περιβάλλον

- Δημοσιοποίηση έκθεση βιωσιμότητας
- Εκπομπές CO₂
- Περιορισμοί επικίνδυνων χημικών ουσιών
- Ενεργή μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Καλή διαχείριση ύδατος
- Ενεργή ανακύκλωση απορριμμάτων

Κριτήρια ESG για την Κοινωνία

- Πληρωμή δίκαιων αμοιβών
- Κανόνες αποφυγής σεξουαλικής παρενόχλησης
- Τήρηση κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα
- Καμία διάκριση στο φύλο, ηλικία, χρώμα, θρησκεία ή καταγωγή
- Συνεισφορά στην επίλυση προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας

Κριτήρια ESG για τη Διακυβέρνηση

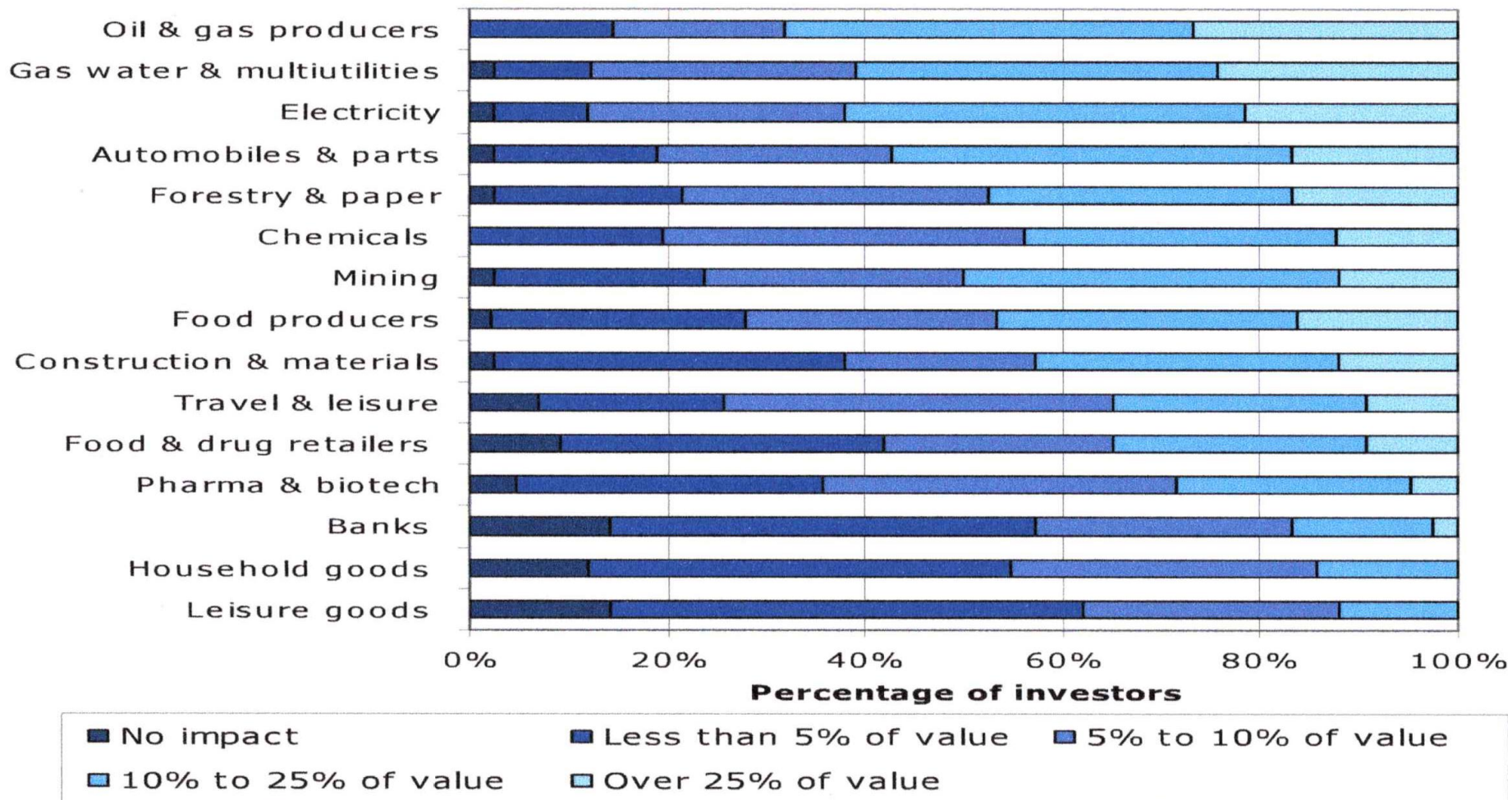
- Συγκρότηση Δ.Σ. με ανεξάρτητα άτομα που διαφέρουν μεταξύ τους
- Διαχωρισμός των ρόλων Προέδρου Δ.Σ. και Διευθύνοντος Συμβούλου
- Επιμονή στην εταιρική διαφάνεια
- Συχνή αλλαγή των εξωτερικών ελεγκτών
- Δημοσιοποίηση των αμοιβών των μελών του Δ.Σ.

Η τήρηση των ESG = γνώση των κινδύνων

- Οι τράπεζες που είναι οι κύριοι χρηματοδότες των ΜΜΕ, **θέλουν να γνωρίζουν τους κινδύνους** του επιχειρηματικού δανείου.
- **Αποφεύγουν να χρηματοδοτήσουν εταιρείες** που επιφέρουν μεγαλύτερο ρίσκο στη δραστηριότητά τους εξ' αιτίας εφαρμογής κακών πρακτικών που **δεν είναι εναρμονισμένες με τις σύγχρονες απαιτήσεις και τους ισχύοντες νόμους.**
- Πώς όμως μπορούν να γνωρίζουν τράπεζες και επενδυτές τις **πρακτικές που εφαρμόζουν οι εταιρείες** χωρίς να χρειαστεί να το εξακριβώσουν οι ίδιοι, και μάλιστα πολλές φορές κατόπιν εορτής;
- Με τα κριτήρια ESG μπορούν.

Η αξία των εταιρειών σε κίνδυνο

Τα εταιρικά αποτελέσματα είναι καλύτερα εάν οι εταιρείες τηρούν τα κριτήρια ESG

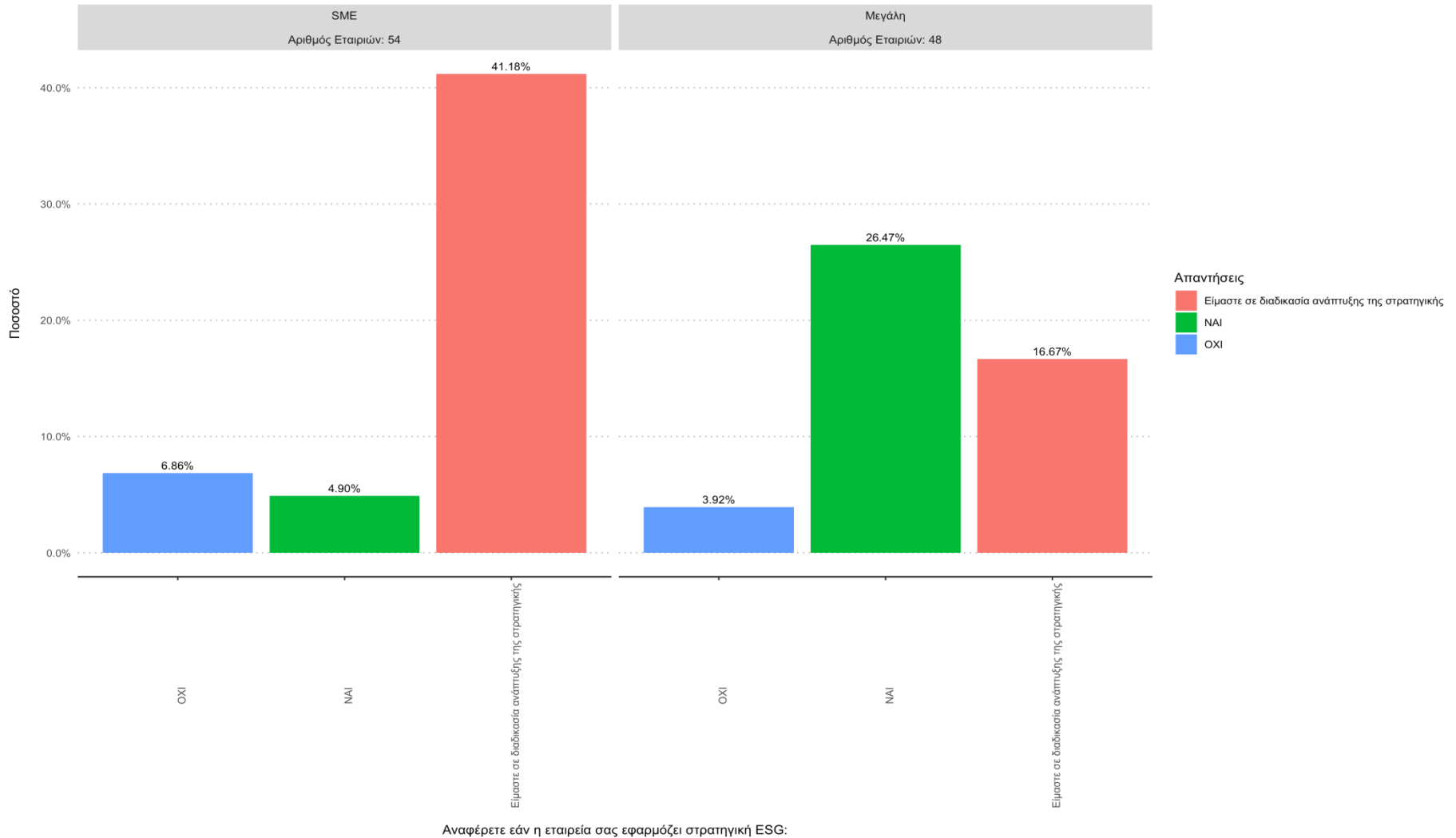
- **Χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου:** Καθώς περισσότεροι επενδυτές εμπιστεύονται τα κεφάλαιά τους στις εταιρείες που ενστερνίζονται τις καλές αρχές ESG, ο συνωστισμός των κεφαλαίων θα μειώσει το κόστος.
- **Οι τράπεζες αρχίζουν να συναρτούν τα επιτόκια που χρεώνουν στις εταιρείες σε σχέση με τις αρχές ESG που ακολουθούν.** Οι τράπεζες είναι στα δάνεια που χορήγησαν σε εταιρείες ενέργειας που χρησιμοποιούν υδρογονάνθρακες.
- **Μικρότερο κόστος αντιπροσώπευσης - Μεγαλύτερη αξία:** Οι εταιρείες που ακολουθούν καλές αρχές εταιρικής διακυβέρνησης **περιορίζουν σημαντικά τις συγκρούσεις συμφερόντων** με αποτέλεσμα να μειώνεται η απώλεια αξίας στη επιχείρηση.

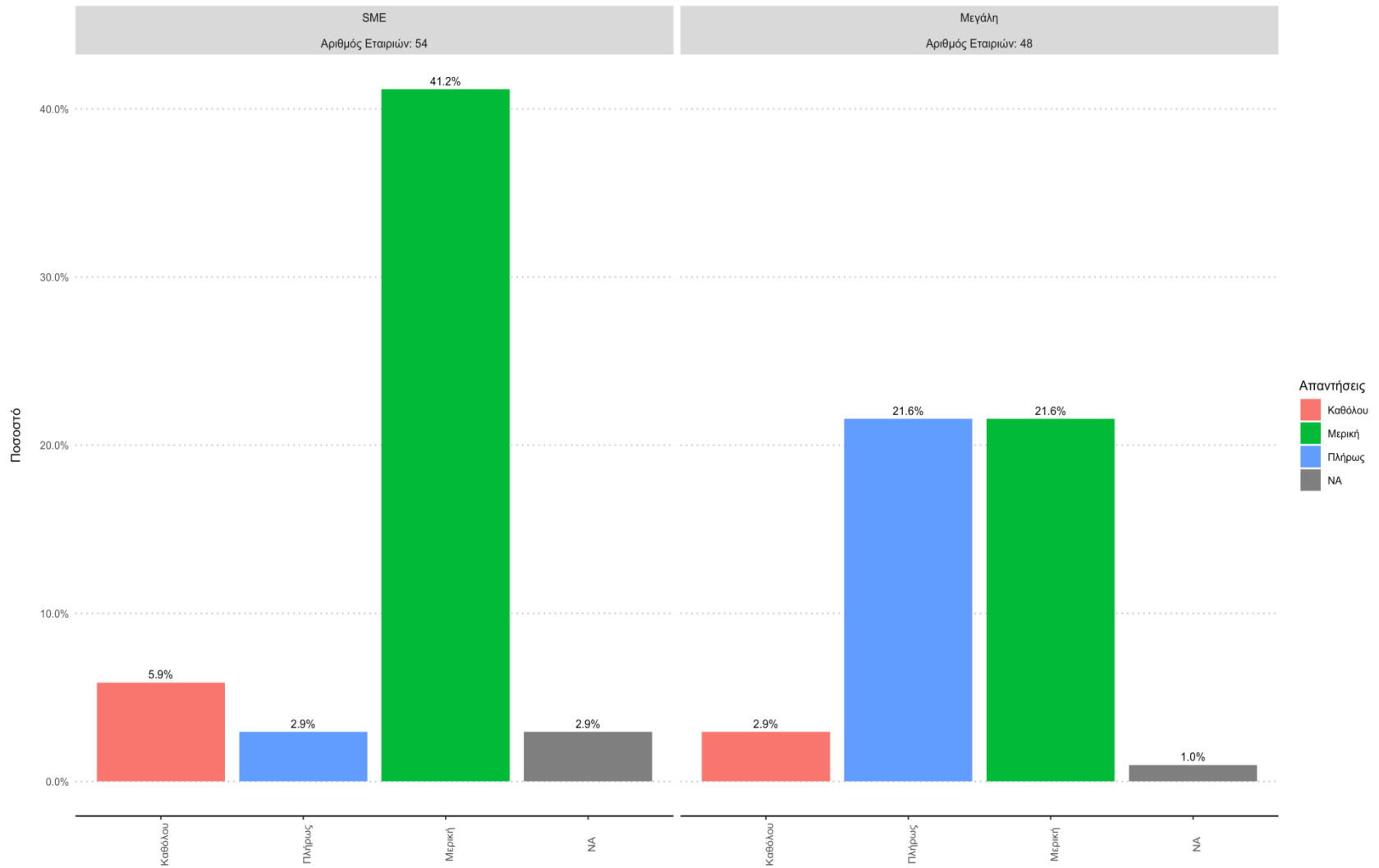
Είναι εξοικειωμένες οι ελληνικές ΜΜΕ με τα ESG;

- Την απάντηση δίνει μια μελέτη που πραγματοποίησε το Εργαστήριο Επενδυτικών Εφαρμογών του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το Χρηματιστήριο Αθηνών και την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών.
- Το 2020 ένα ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε στις εισηγμένες εταιρείες του Χρηματιστηρίου Αθηνών.
- Ανταποκρίθηκαν 101 εισηγμένες εταιρείες στο Χ.Α. (54 ΜΜΕ και 48 Μεγάλες).

Εφαρμόζει η εταιρεία πολιτική ESG;

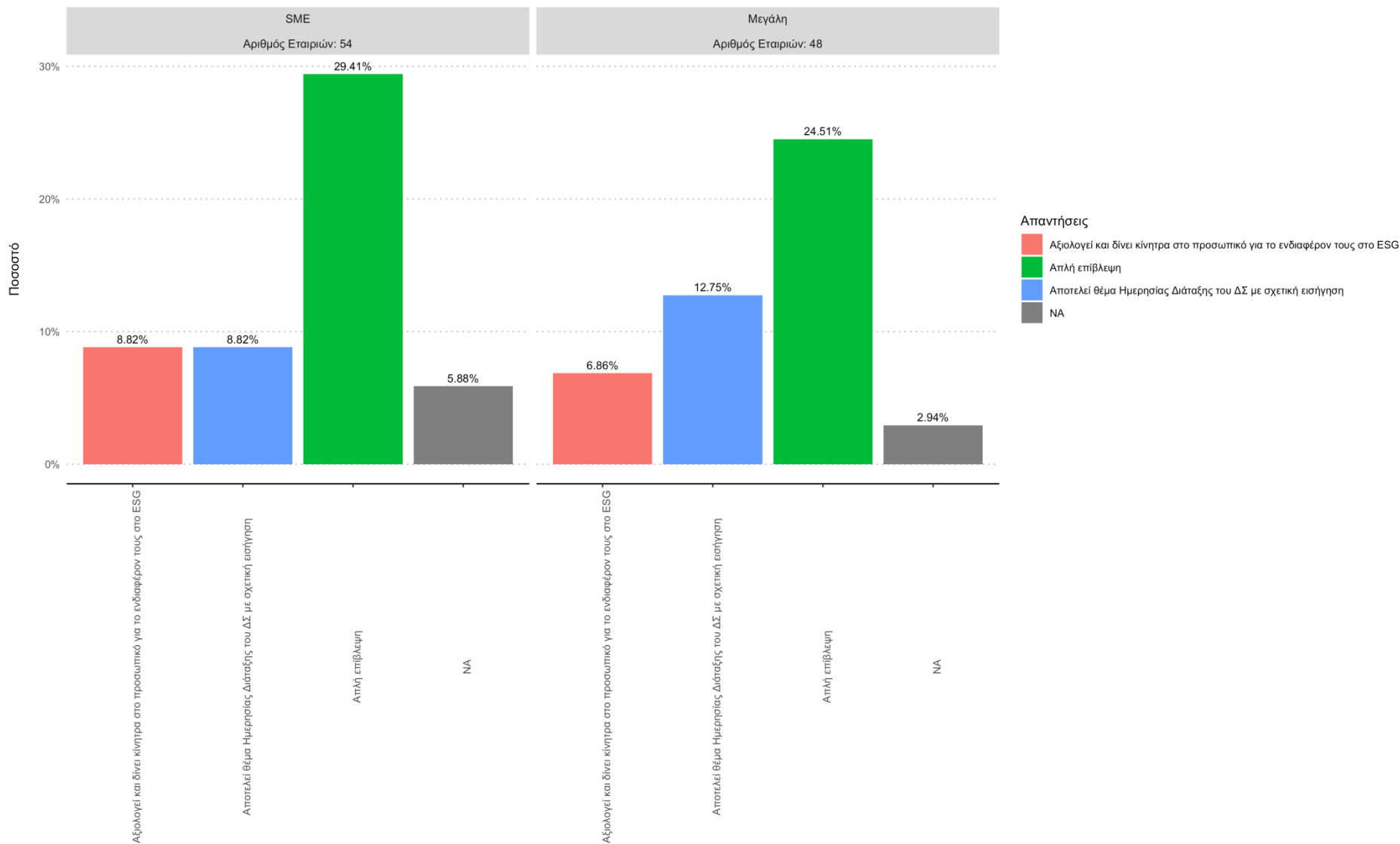
Σε τι βαθμό ακολουθείται η πολιτική ESG;

Αναφέρετε σε τι βαθμό ακολουθείται η στρατηγική ESG:

Ποιος ο ρόλος του Δ.Σ. στην εφαρμογή των ESG;

Ποιος είναι ο ρόλος και η εμπλοκή του ΔΣ στην εφαρμογή των αρχών του ESG;

Θετικές απαντήσεις ΜΜΕ σε ερωτήσεις γύρω από το ESG

<p>Ποιοι οι λόγοι που υιοθετήθηκε η στρατηγική ESG;</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Καλύτερη διαχείριση κινδύνου -Οδηγεί στην ανάπτυξη νέων προϊόντων -Καλή φήμη της εταιρείας -Επηρεασμός της απόδοσης της εταιρείας
<p></p>	<p></p>
<p>-Σε ποια από τις τρεις διαστάσεις ανταποκρίνεται η εταιρεία καλύτερα;</p>	<p>Περιβάλλον για ΜΜΕ, ΕΔ για μεγάλες</p>
<p>Πώς θα επηρεαστούν τα κέρδη της εταιρείας σας από την εφαρμογή της στρατηγικής ESG;</p>	<p>-Λίγο θετικά</p>
<p>Πώς θεωρείτε ότι η επιλογή της υλοποίησης της στρατηγικής ESG θα επηρεάσει τις επιλογές της εταιρείας τα επόμενα 5 έτη;</p>	<p>Ναι, με κάποιο τρόπο</p>
<p>Κατανοεί η εταιρεία σας τα οφέλη εφαρμογής των αρχών ESG;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Απασχολεί την εταιρεία σας το θέμα της κλιματικής αλλαγής;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Η κλιματική αλλαγή συνοδεύεται με αύξηση του επιχειρηματικού κινδύνου;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Έχει θεσπίσει η εταιρεία σας πολιτική υγείας και ασφάλισης των εργαζομένων;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Εφαρμόζεται πολιτική ισότητας στις προσλήψεις;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Διαθέτει η εταιρεία σας πολιτική συνεχούς κατάρτισης των εργαζομένων;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Συνεισφέρει οικονομικά σε δράσεις με κοινωνικό σκοπό εθνικής ή τοπικής εμβέλειας;</p>	<p>-Ναι</p>
<p>Έχει η εταιρεία σας πολιτική ασφάλειας προσωπικών δεδομένων;</p>	<p>-Ναι</p>

Αρνητικές απαντήσεις ΜΜΕ σε ερωτήσεις γύρω από το ESG

Παρακολουθεί η εταιρεία σας συγκεκριμένους δείκτες απόδοσης ESG (KPIs);	- Όχι
Έχει συζητήσει η εταιρεία σας με θεσμικούς επενδυτές για την ανάγκη συμμόρφωσης στις αρχές του ESG;	- Όχι
Διαθέτει πολιτική συνεχούς καταγραφής των άμεσων εκπομπών ρύπων;	- Όχι
Εάν ναι, έχει η εταιρεία σας διαμορφώσει σενάρια ανάλυσης που αναγνωρίζουν αυτό τον κίνδυνο;	- Όχι
Έχει θεσπίσει η εταιρεία σας πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων;	- Όχι 60%
Συζητά κατά τακτά χρονικά διαστήματα με εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας;	Όχι ΜΜΕ, Ναι Μεγάλες
Έχει θεσπίσει ένα συμβουλευτικό όργανο με συμμετοχή της διοίκησης και εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας και ανταλλάσσουν απόψεις για ζητήματα της τοπικής κοινωνίας;	- Όχι
Έχει θεσπίσει η εταιρεία σας κώδικα επιχειρηματικής ηθικής;	Όχι 50% - Ναι 50%
Έχει ενστερνιστεί τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (UNCAC);	- Όχι

Βασικά συμπεράσματα για τις ΜΜΕ

- Η **κατανόηση των κριτηρίων ESG** διαχέεται σε όλο το εύρος των ΜΜΕ αλλά ακόμη δεν εφαρμόζονται.
- Γίνονται **αντιληπτά τα οφέλη** από την εφαρμογή των ESG.
- Η πλειοψηφία των εταιρειών θεωρεί ότι:
 - η κλιματική αλλαγή συνοδεύεται από **αύξηση του επιχειρηματικού κινδύνου**
 - **θα επηρεαστούν τα κέρδη** τους λίγο ή πολύ θετικά από την εφαρμογή της στρατηγικής ESG.
- **Απαιτείται:**
 - Θέσπιση πολιτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων
 - Θέσπιση πολιτικών κατά της διαφθοράς
 - Εισαγωγή κώδικα επιχειρηματικής ηθικής
 - Στενότερη σχέση με την τοπική κοινωνία

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

nmilonas@ba.uoa.gr

